

Књига у медијима

Мила Медоговић-Стефановић
 Центар за научна истраживања САНУ и Универзитета у Крагујевцу
 mila_stefanovic@yahoo.com

Медијски третман књиге. Приредила Неда Тодоровић. Београд: Народна библиотека Србије, 2011.

Тумачење семиотике културе мора се заснивати на неколико кључних кодова који су битни као фактори културног идентитета. То је посебно важно данас у процесу глобализације и губљења интересовања за специфичности малих култура. Један од кључних показатеља сваке културе је њен однос према књизи, било да је традиционално штампана или електронски доступна. Нажалост, и она, као дуговеки посредник у стицању знања, трпи опште трендове протеривања из референтних складишта и прилагођава се „генерализованом приступу сазнања околишним путем, преко света забаве и игара“. Интересовање стручне јавности о томе колико је значаја и простора у српским медијима посвећено феномену књиге и који су облици новинарског изражавања примењени, задовољено је истраживањем у оквиру пројекта „Медијски третман књиге“. Иницирано је програмом *Година књиге и језика* Министарства културе и информисања, а спроведено на Факултету политичких наука у Београду. Резултате је приредила и објавила у форми зборника професор Неда Тодоровић.

Млади истраживачи, њих двадесет четворо – наставници, постдипломци и запослени у испитиваним медијима, анализирали су 29 јединица штампаних и електронских медија током децембра 2008. и јануара 2009. године. Циљ истраживања био је и да се установи да ли књига може да опстане (и да ли опстаје) у данашњим медијима у Србији. Она је суочена са сужавањем медијског тржишта, жестоком конкуренцијом и гашењем појединих медија, са свеопштом таблоидизацијом и под сталним притиском тржишта које их усмерава ка комерцијално-забавном популизму на штету културно-образовне промотивности и елитног поимања књиге и читања. Утврђивање валидних показатеља иницирано је из песимистичке позиције неповољног положаја културе и медија у Србији. У општем свођењу, то је и потврђено, уз констатацију Неде Тодоровић да из савремених медија нестаје „квалитетна књижевна критика“. Кад фаворизована књига из књижевне продукције овако пролази, шта ли је тек са представљањем публикација из стручних области (што, нажалост, није био предмет испитивања)?

Прилози у зборнику, поред „Увода“ и обимног и кључног прилога „Медијски третман књиге“ Неде Тодоровић, референтно допуњавају комплексну тему. Међу њима су: „Положај књиге у медијима“ Јелене Ђорђевић, „Културне рубрике у српским медијима и Културне рубрике

у штампаним медијима“ Јелене Р. Ђорђевић, „Телевизија – промоција или смрт књиге“ Јасмине Врбавац, „Књига на телевизији и Опстанак културно-образовног програма“ Наташе Симеуновић-Бајић, „Таблоидна вест и свест или како домаћи медији извештавају о књизи“ Сање Домазет и „О књигама на телевизији“ Гордане Марић.

Истраживање Неде Тодоровић обухватило је шест дневних листова (*Политика*, *Вечерње новости*, *Блиц*, *Данас*, *Глас јавности*, *Дневник* – Нови Сад), четири културна додатка дневних листова (*Политика*, *Вечерње новости*, *Блиц*, *Данас*) три часописа (*НИН*, *Време*, *Економист*), четири градска магазина *Yellow Cab*, *Singidunum Weekly*, *Grad*, *City magazin*), пет специјализованих женских магазина (*Базар*, *Cosmopolitan*, *Joy*, *Jolie i Grazia*), два локална издања (*Зрењанин* и *Зрењанинске новине*), један радио програм (Радио Београд 1), информативни програм телевизија РТС, Студио Б и Б92, као и једну специјализовану серију у оквиру културног програма Јавног сервиса (*Метрoполис*). Нису анализирана она дневна периодична издања која током једне седмице нису објавила било какав текст о књизи, попут *Press-a*.

Резултати показују да је повољнија ситуација у недељницима и дневним издањима који су написе о култури преместили у културне додатке. Сазнање да тираж не опада у дане када се ови додаци штампају, уноси дозу оптимизма. Третманом културних садржаја издвајају се дневни листови (*Политика* и *Данас*), као и недељници који у аналитичком маниру приказују нове књиге (*НИН* и *Време*). На атрактиван начин *Вечерње новости* и *Блиц* привлаче најмлађу публику. Успешну културну политику воде листови, часописи и специјализовани магазини који додељују књижевне награде (*НИН*, *Вечерње новости*, *Базар*). Телевизија све мање вреднује као важне прилоге о књизи, осим сегмената и специјализованих емисија током одржавања Сајма књига у Београду, или иностраних сајмова где су присутни наши издавачи.

Потврђене су претпоставке да „књига ишчежава, осим у ретким случајевима“, а у закључцима доминира забрињавајућа констатација „они који не читају књиге, неће ускоро читати ни новине“. Ово истраживање је започето са претпоставком да медијски представљене књиге стижу до читалаца, али као парадокс констатујемо – оних читалаца чији се број све више смањује.

Живимо у информационом добу – заснованом на постулатима вредновања референтности књиге, али како ћемо се у границама Србије одредити према очигледним ефектима симулираног знања из књига? Предстоји нам отрежњење над дијагнозом позајмљеном из Бодријарове књиге *Симулакруми и симулација*: „Ми данас доживљавамо стапање свих виртуелних начина изражавања у начину оглашавања, у начину рекламе. Сви првобитни културни облици, сви одређени језици апсорбују се у говору рекламе, јер је он без дубине, тренутан и тренутно заборављен. То је тријумф површног облика, најмањи заједнички именитељ свих значења, нулти степен смисла, тријумф ентропије над свим могућим тропима. Најнижи облик енергије знака. Тај неартикулисани тренутни облик, без прошлости, без

будућности, без могућег преображаја, будући да је он последњи, поседује снагу свих осталих облика.”¹

Поводи за медијски третман књиге, као предмета и садржаја испитивања су бројни, и подстицајни су методологија, узорци, резултати и предлози учесника анкете о томе како би ТВ Београд могла боље да се бави књигама и књижевношћу. Јасно је да зборник *Медијски шрејман књије* подстиче на размишљања о спроведеном, али и будућим истраживањима, о томе колико је рекламирана књига завршила у рукама читалаца и да ли су њени садржаји допринели културном уздизању становништва у етичким и естетским размерама.

¹ Žan Bodrijar, *Simulakrumi i simulacija* (Novi Sad: Svetovi, 1991), 91.

Софтверски системи за циркулацију библиотечке грађе

Гордана Рудић
Универзитет у Новом Саду
Природно-математички факултет
Департман за математику и информатику, Нови Сад
goga@dmf.uns.ac.rs

Тешендић, Данијела. *Циркулација библиотечке грађе*. Београд: Задужбина Андрејевић, 2011.

Монографија *Циркулација библиотечке грађе* Данијеле Тешендић објављена је у библиотеци Dissertatio Задужбине Андрејевић под редним бројем 287. Представља приређену докторску дисертацију *Софтверски системи за циркулацију библиотечке грађе у оквиру библиотечке мреже* одбрањену 2010. године на Природно-математичком факултету Универзитета у Новом Саду, пред комисијом у саставу: проф. др Душан Сурла (ментор), проф. др Милош Рацковић, проф. др Душан Старчевић, проф. др Зора Коњовић и проф. др Бранко Милосављевић. Ауторка је доцент Природно-математичког факултета у Новом Саду за ужу научну област информациони системи. Објавила је једну монографију од националног значаја и једанаест научних радова од којих су два у међународном часопису са СЦИ листе.

Књига се бави делом библиотечког пословања везаним за рад са корисницима, односно развојем система за циркулацију у оквиру библиотечког система БИСИС. Има 84 стране и састоји се од 12 поглавља. Након уводних поглавља, описани су: рад са корисницима

библиотеке, библиотечки стандарди за размену података, систем за циркулацију, клијент/сервер подсистем, циркулација у конзорцијуму и NCIP протокол. На крају су дати попис литературе, индекс појмова и резиме на енглеском језику.

У монографији је описана архитектура софтверског система за циркулацију библиотечке грађе, као и његово проширење на ниво циркулације у конзорцијуму библиотека. Систем подржава све стандардне активности у раду са корисницима: учлањење нових, продужење чланарине, задуживање и раздуживање, претраживање корисника и фонда, генерисање статистичких извештаја и друго. Систем је реализован као независна софтверска компонента која се може интегрисати и у друге библиотечке системе и подржава рад са различитим форматима библиографских записа. Такође, систем подржава два начина комуникације између клијентске апликације и базе података, чиме је омогућен рад система и у оквиру локалне мреже и на интернету.

